

การศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยของ
โรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

พังงา ภูเก็ต ระนอง *

A STUDY ON THE ADMINISTRATION OF A SAFE SCHOOL
ENVIRONMENT AT THUNGPHOWITTAYA SCHOOL UNDER THE
SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE PHANGNGA,
PHUKET, AND RANONG

วิริยาภรณ์ โกยสกุล¹ และ อัจฉราพรรณ พุ่มผกา²

Wiriyaorn Koysakul¹ and Aujcharapun Pumpaka²

¹⁻²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

¹⁻²Faculty of Education, Phuket Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: s6686011221@pkru.ac.th

วันที่รับบทความ : 14 มีนาคม 2569; วันแก้ไขบทความ 3 เมษายน 2569; วันตอบรับบทความ : 5 เมษายน 2569

Received 14 March 2026; Revised 3 April 2026; Accepted 5 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพบริบทปัจจุบันและแนวคิดที่สะท้อน
ผ่านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และ 2) ศึกษาแนวปฏิบัติและข้อเสนอแนะใน
การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยของโรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา ดำเนินการโดยใช้
ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิง
ลึกกึ่งโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน

Citation:

* วิริยาภรณ์ โกยสกุล และ อัจฉราพรรณ พุ่มผกา. (2569). การศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยของ
โรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(3), 769-780.

Wiriyaorn Koysakul and Aujcharapun Pumpaka. (2026). A Study On The Administration Of A Safe School
Environment At Thungphowittaya School Under The Secondary Educational Service Area Office Phangnga,
Phuket, And Ranong. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(3), 769-780.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูประจำชั้น และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยหลักการวิเคราะห์แบบสามเส้า (Triangulation)

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอย่างเป็นระบบ สภาพบริบทสะท้อนถึงการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ และเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในด้านภัยจากความเสี่ยง มีมาตรการป้องกันการกลั่นแกล้งและพฤติกรรมเสี่ยงด้านอุบัติเหตุ มีการตรวจสอบอาคารสถานที่และจัดทำแผนเผชิญเหตุอย่างเป็นรูปธรรม ด้านการละเมิดสิทธิ มีการส่งเสริมความเสมอภาคและกลไกรับเรื่องร้องเรียน และด้านสุขภาวะทางกายและจิต มีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และดูแลสุขภาพรอบด้าน สำหรับแนวปฏิบัติเน้นการดำเนินงานเชิงป้องกันและการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ข้อเสนอแนะจากการศึกษาคือ ควรพัฒนามาตรการป้องกันและจัดการอุบัติเหตุอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้ปลอดภัย การกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้และความตระหนักด้านความปลอดภัยให้แก่ครูและนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: การศึกษา, การบริหารจัดการ, สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

Abstract

The objectives of this research were to: 1) examine the current context and concepts reflected through the administration of a safe school environment; and 2) investigate operational practices and recommendations for Thungphowittaya School. This study employed a qualitative research methodology, utilizing semi-structured interviews as the primary tool. Data were collected from 15 Key Informants, including the school director, the deputy director of student affairs, the chairperson of the basic school board, classroom teachers, and representatives of the parent network. Data analysis was conducted using the triangulation method to ensure validity and reliability.

The findings revealed that the school implements a systematic administration of a safe environment. The current context reflects the establishment of explicit safety policies, an effective student support system, and active engagement from stakeholders, complemented by continuous monitoring. Regarding violence-related risks, the school has implemented measures to prevent bullying and at-risk behaviors. For accident-related risks, regular facility inspections and comprehensive emergency response plans are in place. To address rights violations, equality is promoted through formal grievance mechanisms. In terms of physical and mental health, the school fosters an atmosphere conducive to learning while providing holistic health care. Operational practices emphasize proactive prevention, clearly defined protocols, and the strengthening of collaborative networks. Recommendations from the study emphasize the systematic and continuous development of accident prevention measures. Key priorities include improving the physical environment for enhanced safety, establishing explicit operational guidelines, and consistently cultivating safety awareness and knowledge among both teachers and students to foster a sustainable safety culture.

Keywords: Education, Educational Management, Safe School Environment

บทนำ

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 มิได้มุ่งเพียงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการเท่านั้น หากแต่ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ที่กำหนดให้สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้เรียน พร้อมทั้งรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น ความรุนแรง ยาเสพติด ภัยพิบัติ และภัยไซเบอร์ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยเน้นการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเป็น

ระบบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความปลอดภัยในโรงเรียนไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านความรุนแรง อุบัติเหตุ การละเมิดสิทธิ และปัญหาสุขภาพทางกายและจิต งานวิจัยและข้อมูลเชิงประจักษ์สะท้อนว่าปัญหาการกลั่นแกล้ง (Bullying) และความรุนแรงในโรงเรียนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและพฤติกรรมของผู้เรียน (สภาองค์กรของผู้บริโภค, 2568) ขณะเดียวกัน อุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการละเมิดสิทธิของนักเรียนยังคงเป็นประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ปัญหาสุขภาพจิต การเสพติดสื่อดิจิทัล และยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนยังเพิ่มความซับซ้อนของการบริหารจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน ดังนั้น การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจึงจำเป็นต้องดำเนินการในลักษณะองค์รวม ครอบคลุมทั้งเชิงป้องกันและการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

สำหรับบริบทของโรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดพังงา พบว่ามีความท้าทายด้านความปลอดภัยที่หลากหลาย ทั้งจากปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การตั้งอยู่ใกล้แหล่งอุตสาหกรรมที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงทางเคมี รวมถึงปัจจัยด้านสังคม เช่น การรวมกลุ่มพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนบริเวณหน้าโรงเรียน ปัญหายาเสพติด และการบุกรุกของบุคคลภายนอก ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้เรียนโดยตรง แม้โรงเรียนจะมีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างเป็นระบบและได้รับรางวัลเชิงคุณภาพในระดับชาติ แต่ยังคงมีความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในโรงเรียนเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในบริบทของสถานศึกษาที่มีความเสี่ยงหลากหลาย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพบริบท แนวคิด แนวปฏิบัติ และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยของโรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา เพื่อให้ได้องค์ความรู้เชิงลึกที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบความปลอดภัยของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังสามารถประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบสำหรับสถานศึกษาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียง อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยของผู้เรียนในระบบการศึกษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพบริบทปัจจุบันและแนวคิดที่สะท้อนผ่านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยของโรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง
2. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยของโรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดการความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ สังคม และสุขภาวะของผู้เรียน โดยการศึกษาของ (ศตวรรษ ถวิลคำ และศิริรัตน์ ทองมีศรี, 2566) พบว่า การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการให้บริการความปลอดภัย และด้านสุขอนามัยของนักเรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน ในการร่วมกันดูแลและพัฒนาความปลอดภัยของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (กิงกนก กิณเรศ, 2565) พบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในโรงเรียนประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ซึ่งต้องดำเนินการอย่างบูรณาการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ (นิชาภา เจริญรวย, 2566) ที่พบว่าการบริหารสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมที่ดีส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในลักษณะเชิงระบบและองค์รวม ครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความปลอดภัยของผู้เรียน ขณะเดียวกัน ความปลอดภัยยังเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่ผู้ปกครองใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกโรงเรียนให้แก่บุตร

หลาน ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมโยงระหว่างความปลอดภัยกับความเชื่อมั่นทางการศึกษาและ
บริบททางเศรษฐกิจและสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาสภาพ
บริบท แนวคิด แนวปฏิบัติ และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย
ของโรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ภูเก็ถ ระนอง
โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เป็น
เครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รอง
ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
จำนวน 1 คน ครูประจำชั้น จำนวน 6 คน และตัวแทนเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 6
คน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย
ในโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง (Semi-
structured Interview) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอิงจากแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในโรงเรียน ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านภัยที่เกิดจากความรุนแรง
ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และด้านภัยที่เกิดจาก
ผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิต โดยเครื่องมือได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา
(Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมก่อนนำไปใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก
แบบตัวต่อตัว โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นแนวทางในการสนทนา เปิดโอกาสให้ผู้ให้
ข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมประเด็นการวิจัย ทั้งนี้
ผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนการสัมภาษณ์ และดำเนินการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ
โดยคำนึงถึงจริยธรรมในการวิจัยและการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูล
จากการสัมภาษณ์มาจัดหมวดหมู่ แยกประเด็น และตีความตามกรอบแนวคิดที่กำหนด พร้อม

ทั้งใช้วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อเพิ่มความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพบริบทปัจจุบันและแนวคิดที่สะท้อนผ่านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยของโรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยที่ชัดเจน และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและภาคีเครือข่าย ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านภัยจากความรุนแรง โรงเรียนมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งและพฤติกรรมเสี่ยง โดยเน้นการสร้างความตระหนักรู้และการเฝ้าระวังเชิงรุก ควบคู่กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ในด้านภัยจากอุบัติเหตุ โรงเรียนมีการตรวจสอบและปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการจัดทำแผนเผชิญเหตุและการฝึกซ้อมสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ในด้านภัยจากการถูกละเมิดสิทธิ โรงเรียนมีการส่งเสริมความเสมอภาคและเคารพสิทธิของผู้เรียน โดยจัดให้มีกลไกการรับเรื่องราวร้องเรียนและการคุ้มครองสิทธิอย่างเป็นระบบ ในด้านภัยจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิต โรงเรียนมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ควบคู่กับการดูแลสุขภาพกายและจิตของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เช่น การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ การให้คำปรึกษา และการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยง โดยภาพรวมสภาพบริบทของโรงเรียนสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการความปลอดภัยในลักษณะองค์รวมครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ สังคม และจิตใจ โดยมีการดำเนินงานเชิงรุกและเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ตอนที่ 2 แนวปฏิบัติและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยของโรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

ผลการวิจัยพบว่า แนวปฏิบัติในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยของโรงเรียนเน้นการดำเนินงานเชิงป้องกัน (Preventive Approach) ควบคู่กับการสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ ใน

ด้านแนวปฏิบัติ โรงเรียนให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในองค์กร โดยส่งเสริมให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความปลอดภัย ผ่านกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เช่น การดำเนินงานโครงการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก และการสร้างพื้นที่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียน นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการเฝ้าระวังและการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเสี่ยง รวมถึงการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัย พบว่า โรงเรียนควรพัฒนามาตรการด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยเฉพาะด้านการป้องกันอุบัติเหตุ และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น ควบคู่กับการกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และการเสริมสร้างความรู้และความตระหนักด้านความปลอดภัยให้แก่ครู และนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยสรุป แนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย คือ การดำเนินงานเชิงระบบ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความยั่งยืนของการบริหารจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพบริบทและแนวคิดที่สะท้อนผ่านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรุนแรง อุบัติเหตุ การละเมิดสิทธิ และสุขภาวะทางกายและจิต ซึ่งสะท้อนถึงการดำเนินงานเชิงองค์รวมและการบูรณาการการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กิ่งนก กิณเรศ, 2565) ที่พบว่าการบริหารสภาพแวดล้อมในโรงเรียนต้องดำเนินการแบบบูรณาการทั้งด้านกายภาพ การบริหารจัดการ และปฏิสัมพันธ์ของบุคคล เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ (วชรกมล สุศรี และคณะ, 2567) ที่ชี้ให้เห็นว่าการบริหารโรงเรียนในทุกมิติ เช่น ด้านงบประมาณ บุคคล และงานทั่วไป มีอิทธิพลต่อความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านการจัดการความปลอดภัยทั้ง 4 มิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อดิสร ตีปานธรรม และคณะ, 2562) ในงานวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วม

ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เสนอว่าการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทุไทย, 2563) ในงานวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ซึ่งระบุว่า การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ปลอดภัย มั่นคง แข็งแรง มีการตรวจสอบและบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

2. การศึกษาแนวปฏิบัติและข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

ผลการวิจัย พบว่า แนวปฏิบัติของโรงเรียนเน้นการดำเนินงานเชิงป้องกันและเชิงระบบมากกว่าการแก้ไขเฉพาะหน้า การจัดสรรทรัพยากรตามความเสี่ยง การยกระดับความพร้อมของบุคลากร การติดตามประเมินผลสม่ำเสมอ การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศตวรรษ ถวิลคำ และศิริรัตน์ ทองมีศรี, 2566) ที่เสนอแนวทางการจัดการความปลอดภัยแบบรอบด้าน ทั้งด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม หลักสูตร และสุขอนามัยของนักเรียน ในด้านการสร้างความตระหนักรู้และการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน ผลการวิจัยสอดคล้องกับ (อนุรักษ จันทรรอด, 2565) ที่พบว่า ปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียนยังคงเป็นประเด็นสำคัญ และจำเป็นต้องมีมาตรการเชิงป้องกัน และการปลูกฝังพฤติกรรมที่เหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังสอดคล้องกับ (ญาณัจฉรา สมุทรศิริ และคณะ, 2566) ที่พบว่าความเครียดของนักเรียนอยู่ในระดับสูง และจำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการความปลอดภัยไม่ควรจำกัดอยู่เพียงด้านกายภาพ แต่ต้องครอบคลุมถึงสุขภาวะทางจิตของผู้เรียนด้วย สอดคล้องกับ (กรรณพล เหมขุนทด, 2567) ได้กล่าวถึง การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนต้องมีมาตรการด้านความปลอดภัยที่ถูกต้องและเหมาะสม เช่น การบูรณาการเรื่องความปลอดภัยไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน การกำหนดมาตรการดูแลที่รัดกุม รวมถึงการจัดให้มีระบบประกันภัยสำหรับนักเรียน เพื่อสร้างหลักประกันด้านความปลอดภัยที่ครอบคลุม และยังสอดคล้องกับ (นิชาภา เจริญรวย, 2566) กล่าวถึง การพัฒนาสภาพแวดล้อมจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยด้านงบประมาณ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และความร่วมมือจากครูและ

ชุมชน โดยทั้งหมดนี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่โรงเรียนได้วางไว้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยของโรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง พบว่าโรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยามีการตรวจสอบอาคารสถานที่และอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ กำหนดเวรครูดูแลนักเรียนในช่วงเวลาสำคัญ มีแผนรองรับเหตุฉุกเฉิน และกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประกอบด้วย 1.1 โรงเรียนควรนำข้อมูลไปกำหนดนโยบายและมาตรการป้องกันความรุนแรงที่ชัดเจน รวมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และพัฒนาระบบเฝ้าระวังเชิงรุก 1.2 โรงเรียนควรนำข้อมูลไปกำหนดมาตรการตรวจสอบอาคารสถานที่และการดูแลความปลอดภัยในกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำคู่มือความปลอดภัยในกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับครูและนักเรียน และซ้อมแผนอพยพหนีภัยและการปฐมพยาบาลอย่างน้อยปีละ 1-2 ครั้ง 1.3 โรงเรียนควรนำข้อมูลไปกำหนดกลไกป้องกันการละเมิดสิทธิ และส่งเสริมความเป็นธรรมในสถานศึกษา 1.4 โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียนและบุคลากร ควรพัฒนาระบบคัดกรองสุขภาพจิตนักเรียนร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุข จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพะ อีกทั้งสนับสนุนโครงการอาหารปลอดภัยและส่งเสริมโภชนาการที่เหมาะสม 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 2.1 ควรศึกษาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในโรงเรียนอื่น ๆ ภายใต้อำนาจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง เพื่อเปรียบเทียบแนวปฏิบัติที่ดี 2.2 ควรศึกษาปัจจัยบริบทที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการความปลอดภัย ทั้งในโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่

เอกสารอ้างอิง

กรรณพล เหมขุนทด. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- กึ่งนก กิณเรศ. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ญาณัจฉรา สมุทรศิริ และคณะ. (2566). ความเครียดระหว่างการเรียนรู้ออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตำบลหนองรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุพรรณบุรี, 6(1), 70-81.
- นิชาภา เจริญรวย. (2566). การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วชรกมล สุศรี และคณะ. (2567). ปัจจัยเชิงสาเหตุของการบริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 18(1), 263-278.
- ศตวรรษ ถวิลคำ และศิริรัตน์ ทองมีศรี. (2566). การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายที่ 42 – 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน, 5(2), 209-221.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พรินทติ้งกราฟฟิค จำกัด.
- สภาองค์กรของผู้บริโภค. (2568). เด็กไทย 40% เคยพบความรุนแรงในโรงเรียน สภาผู้บริโภคเร่งผลักดัน “โรงเรียนปลอดภัย”. เรียกใช้เมื่อ 18 กันยายน 2568 จาก <https://www.tcc.or.th/180568-school-violence/>
- อดิสร ดีปานธรรม และคณะ. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 16(31), 66-74.

อนุรักษ์ จันทร์รอด. (2565). การศึกษาความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันของนักเรียนในโรงเรียนอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, 2(1), 43-56.

อภิบาล สุวรรณโคตร และสมหญิง จันทร์ไทย. (2563). การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองบุญมาก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 7(7), 74-86.